

S pomočjo skioptikona je nato predaval tov. Jakše „o potovanju v Carigrad“. Prihodnje zborovanje se vrši meseca julija v Št. Jurju.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo 7. t. m. ob precejšnji udeležbi. Prihitelo je tudi par tovarišev, ki jim je v zimskem času bilo pretežno udeleževati se društvenih zborovanj zaradi slabe ceste in velike oddaljenosti. Pogrešali smo pa še vedno večje število tovarišev, ozir. tovarišice, ki jih že dolgo nismo videli v svoji sredini, in o katerih vemo, da nimajo nikakršnih zadržkov. Ti se morda torej res, kakor se govori, načeloma izogibljajo društvenim zborovanjem. Žal, ako je tako! Upamo pa, da se okrene na boljše.

Tovariš predsednik je bil zaradi bolezni zadržan, zato je otvoril tovariš podpredsednik zborovanje.

Ta je pozdravil v izbranih besedah vse navzoče, posebej pa še tov. Rob. Košarja od Sv. Bolfenka pri Središču, ki ga je povabil k zborovanju socialni odesk.

Tov. podpredsednik je v daljšem govoru vzpodbujal k tesni organizaciji, da rešimo važne naloge, ki nas čakajo. Vsak društvenik naj zahaja redno k zborovanjem; vabi navzoče, da vplivajo v tem smislu na nenavzoče sodelavce; zakaj tisti, ki ne zahaja k društvenim zborovanjem, je suha veja naše organizacije. One tovariše in tovarišice, ki še vedno stojte izven društva, bo pa treba pisмено povabiti, da se nam pridružijo.

Tovariš podpredsednik je poročal nadalje o velikonočnem zborovanju „Zveze“, posebej pa, kako namerava socialni odesk v bodoče delovati. Najzanimivejša točka dnevnega reda je bilo predavanje tov. Rob. Košarja, v katerem je temeljito razpravljalo o odpravi tajne kvalifikacije. Vsestransko burno pritrjevanje, s strani poslušalcev je bilo dokaz, da je bilo predavanje res hvalevredno. — Najsrčnejša zahvala vrlému tovarišu! Nato se je sprejela soglasno sledeča resolucija: „Učiteljsko društvo za ptujski okraj zahteva odpravo tajne kvalifikacije, ker ta je nevredna prosvetljenega 20. stoletja, ker vpliva demoralizirajoče na učitelstvo, ki mora vzgajati mladino k značajnosti in odkritosrčnosti.“

Za Jan Legov spomenik se določi 20 K. Društvo je pri zborovanju meseca sušca t. l. sklenilo, da priredi v tem letu skupno s ptujskim pevskim društvom jubilejsko slavnost. To se je poročalo tudi v „Učit. Tovarišu“. Nekateri tovariši iz drugih okrajev so sklepali iz tega poročila, da je hotelo naše društvo delovati proti jubilejski slavnosti v Celju. Blagovoli se torej na znanje vzeti, da naše društvo ni imelo namena delovati proti jubilejski slavnosti v Celju; pač pa je agitiralo zanje; prodalo je tudi precejšnje število vstopnic pri zborovanju meseca aprila.

Ko se je določilo zborovanje na 14. junija, sklene tovariš podpredsednik živahno zborovanje.

Na snidenje vsi tovariši in tovarišice našega okraja pri prihodnjem zborovanju!

Ljutomersko učiteljsko društvo je zborovalo dne 14. maja v Volčji vasi. Izredno lep majniški dan je privabil mnogobrojno udeležencev, zlasti častno so bile zastopane tovarišice, ki se jih je predsednik tudi spominjal v svojem pozdravnem govoru. Društvu sta novopristopili tovarišici Bernard in Herzog. Svojo odsotnost je opravičil tov. Korošec od Negove in obenem priložil kot kazen 40 h v znamkah. Vsa čast mlademu učitelju! Naj bi bil v posnemanje eno uro od Volčje vasi oddaljenim tovarišem in tovarišicam, ki so izostali in se niti opravičili niso. V presrečnih besedah pozdravi zborovalce tudi domači nadučitelj tov. Ovetko.

Predsednik prečita sledeče dopise:

1.) Vabilo „Omladine“, da se društvo naroči na „Znanstveno knjižnico“.

2.) Dopis „Zaveze“, v katerem javlja, da bo letos prvič zborovala „Slovanska zveza učiteljev“ in se ob tej priliki odkrije spomenik Jana Lege. V to svrhu daruje društvo 5 K in vsak navzočih 20 h.

Ponudba tov. Peska radi predavanja pri našem društvu se z veseljem sprejme.

Nato pojasni tov. Robič zbranemu učitelstvu, kako ima izpolniti pole o otroškem delu. Pojasnilo je bilo, kakor vedno, temeljito, v dokaz, da je tov. Robič vso stvar dobro preštudiral.

Obljubi tudi posredovati pri okrajnem šolskem svetu, da zaradi tega ogromnega dela odpadejo za leto referati v ljutomerskem okraju.

Nadalje priporoča, naj bi se v letošnjem jubilejskem letu vršila okr. učiteljska konferenca na posebno slovesen način. Jubilejski dar pa naj bi prispevalo učiteljsko društvo za oskrbo otrok v ljut. okraju.

Tov. Ovathe predlaga tudi, naj bi se vršila posebna veselica v prid tega društva.

Nato nam je tov. Poljanec povedala iz svojega potovanja po Balkanu marsikaj zanimivega. Žela je za svoje predavanje burno pohvalo.

Tov. Ovetko se še spominja g. Božiča, uda okr. šolskega sveta, ki je ob priliki svoje sedemdesetletnice daroval vsaki šoli v ljutomerskem okraju primeren znesek.

Prihodnje zborovanje se vrši dne 9. junija pri Kapeli.

Trst.

Odbor tržaškega učiteljskega društva se je v svoji seji tako-le konstituiral: S. Ferluga, predsednik; gospa M. Engelmannova,

podpredsednica; H. Čok, tajnik; J. Pertot, blagajnik; A. Valentič, knjižničar; I. Furlani, K. Gerdol, I. Sabadin, A. Scheimer, odborniki. — C. Valentič, pevovodja.

Na občnem zboru so se pa izvolili za delegate za „Zavezo“ zborovanje: gđ. Anica Scheimer, Anica Stragelj ter tov. Fran Martelanc, Stipe Ferluga, I. Furlani, Ciril Valentič in Anton Grmek.

Srednješolski vestnik.

** Osebna vest. V stalni pokoj je stopil profesor na celovski gimnaziji g. Ivan Scheinigg.

** Umrl je v Mariboru gimnazijski profesor g. Ignacij Pokorn. Bil je blag in izvrsten učitelj.

** K preosnovi mature. K naredbi z dne 29. februarja t. l., s katero se uvaja reforma mature na avstrijskih srednjih šolah, je izdal naučni minister odlok, ki vsebuje nekatero važne določbe glede pismenih nalog ter ustnega izpita. Pismena naloga iz učnega jezika je, kakor znano, olajšana v toliko, da bodo maturantom na razpolago tri temata, izmed katerih lahko prosto izbirajo. Profesor mora pustiti vsakomur pol ure pomisleka, da se odloči za to ali ono nalogo, kar mora maturant storiti pisмено na posebnem listu, katerega priloži profesor izdelani nalogi. Temata morajo biti različna, to se pravi iz različnih strok in skupin. Ne gre torej, da bi bila temata sestavljena zgolj iz zgodovine, n. pr. eden iz stare, drugi iz nemške, tretji iz avstrijske, treba bo namreč naloge razdeliti tako, da bo n. pr. ena zgodovinska, druga slovsvena, tretja mogoče „prosta naloga“. Na ta način se tudi maturantu prava izbira, ki odgovarja duhu maturine preosnove. Pismeni izpit iz francoščine na realkah obsega prevod iz učnega jezika na francosko. Namesto prevoda pa se stavi tam, kjer so dijaki zadostno pripravljeni po moderni učni metodi, tudi lahko enostavno prosta naloga v francoskem jeziku. Ta naloga obstoji najlažje v tem, da prebere profesor maturantom kratek pripoveden spis v francoskem jeziku, ga raztolmači po francosko v obliki vprašanj in odgovorov, nato še enkrat prebere ter prepusti dijakom, da ga napišejo v pripovedni obliki ali pa kot razgovor (torej vprašanja in odgovori). Ministrski odlok daje prednost taki prosti francoski nalogi, zahteva pa, da se dijaka na take naloge že pripravlja od V. razreda. Dijakom-maturantom se morajo v bodoče naznaniti uspehi (klasifikacija) pismenih nalog, kakor hitro so bile naloge potrjene od predsednika izpraševalne komisije. Na podlagi teh pismenih uspehov se naj določi, iz katerega jezika je polagati maturantu še ustni izpit. Novi ministrski odlok se bavi tudi z ustnim izpitom ter določa, da se pri izpitu iz matematike ne sme izpraševati iz matematiške fizike, tudi je nedopustno spuščati se pri domači zgodovini in geografiji v posameznosti ali pa celo izpraševati pri tem splošno zgodovino. Predmet zgodovinskega in geografičnega izpita naj bo strogo to, kar je učna snov v VIII. gimnazijskem, oziroma v VII. (in deloma v VI.) realnem razredu.

Književnost in umetnost.

„Sakuntalá“, indijska gledališna igra Prevedel dr. Karel Glaser. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. 1908. Založil pisatelj. Cena 1 K. 20 h. — Dramatika je vrhunec pesništva, ker se v njem najlepše zrcali človeško življenje. Ko se je med omikanci začelo širiti znanje o duševnem bistvu orijentalnih narodov, so se tudi omikani krogi in učenjaki zanimali v prvi vrsti za dramske proizvode vzhodnih narodov, med katerimi zavzajamo najodličnejše mesto Indij. Angležem je take igre priredil H. H. Wilson z naslovom: Select Specimens of the Theater of the Hindus. 2 vols London, 3. izdaja, 1871. Francozom Sylvian Lévi le Théâtre Indien, Paris, 1890.; Nemcem pa L. Fritze, ki je bil vadniški učitelj v Drossenu na Braniborskem in s katerim se je bil dr. Glaser osebno seznanil l. 1881. na petem shodu orientalistov v Berlinu. Prevod „Sakuntale“ se dobi pri dr. Glaserju v Hočah (Stajersko) za 1 K. 20 h, s poštnino 10 h več.

Slovenskim umetnikom! Ker je zaradi velikih priprav razstave z geslom „Otrok“ preložena na mesec september, predlaga „Splošno slovensko žensko društvo“ tudi rok za vpošiljanje umetnin za oddelek „Umetnost v življenju otroka“ na 20. avgust t. l. — Društvo opozarja iznova cenjene slovenske umetnike in umetnice, da je razpisalo tri častne nagrade — eno 100 K in dve po 50 K za tri najboljše ilustracije slovenskih pravljic, oziroma tri najboljše otroškemu razumu primerne slike ali risbe, ki jim je snov zajeta iz slovenskih pravljic, bajk ali narodnih pesmi. Najprimernejše in najlepše snovi dobe cenj. umetniki pač v Strekljevih „Narodnih pesmih“, v Trdinovih Bajkah in v povestih o Gorjancih ter deloma tudi v Erjavčevih spisih. Tu je hvaležno polje, ki je še docela neobdelano. Vse slike in risbe se izlože na razstavi občinstvu na ogled in v nakup. Slovenski umetniki naj blagovoljivo vposlati svoja konkurenčna dela najkasneje do 20. avgusta t. l. brez podpisa ter naj predložijo v zaprtem ovitku, na katerem je zapisano geslo — priimek in naslov. Isto geslo naj se zapiše tudi na zadnji strani slike.

Politiški pregled.

* Poslanska zbornica. V imenu vinorejskega odseka je poslanec Schrafl predlagal nujno razpravo o naslednjih resolucijah: 1. Vladi se naroča, da v ozira vrednih slučajih z novim letom 1908. zapadle obroke brezobrestnih posojil vinogradnikom podaljša do 1. januarja 1910. 2. Vladi se naroča, naj ukrene vse potrebno, da bo cenejša modra galica. 3. Vladi se naroča, da po potrebi zviša kredit za brezobrestna poposojila v smislu zakonov z dne 28. sušca in 4. matega travna 1902. O tej akciji se je razpravljalo obširno v zbornici. Minister za poljedelstvo je obljubil pomoč ter naštel odredbe, ki se izvrše v tem pogledu. Predlog je sprejet. — Zbornica je razpravljala o nujnih predlogih Malorusov glede upravnega sistema v Galiciji. Malorusi so slikali zlorabo uprave, branili so pa Poljaki in notranji minister. Grof Dzieduszycki (generalni govornik contra) je rekel, da so ruske revolucije na eni, uspehi Malorusov zaradi splošne in enake volilne pravice na drugi strani zmešali razsodnost maloruskih fanatikov. Ko so pri zadnjih deželnozbornskih volitvah Malorusi slabo uspeli, je padel grof Potocki, ki je bil nasproti Malorusom blagohoten, kakor žrtev fanatika. Namesto, da bi prišlo do reakcije, se proslavlja morilec kakor junaka, in njegov čin se označa kakor začetek akcije. Govornik se je prosee obrnil proti Malorusom, naj se ločijo od te družbe, da se obvaruje dežela krvave anarhije. Posl. Daszynski (glavni govornik pro) je izjavil, da socialni demokrati najodločneje obsojajo umor. Nikdar ne pozabijo grofu Potockemu, da je zastavil svoj vpliv splošni volilni pravici v prilog. Ape-lira pa na politično modrost in razsodnost zbornice, da posluša pritožbe maloruskega naroda, ki so se 13 let zastoj pritoževali. Prvi korak za rešitev narodnega problema v Galiciji je pravična deželnozbornska volilna reforma, da zadobijo Malorusi trdno politično posest. Sedanji razredni sistem gališke uprave mora prenehati. Brez političnih pravic, brez politične samouprave toliko za Poljake kolikor za Maloruse ni možno, da se izboljšajo razmere v Galiciji. (Pohvala.) Nato je bila nujnost s 158 proti 114 glasom odklonjena. Zbornica je zatem pričela debato o maloruskih nujnih predlogih glede volilnih zlorab pri zadnjih deželnozbornskih volitvah.

* Častnikom zvišajo plače. Doseglo se je med obema vladama sporazumljenje glede zvišanja plač častnikom. Plače se zvišajo s 1. julijem t. l.

* 200 milijonov za obrambo Italije. Odsek za narodno obrambo je izdelal načrt in sestavil spomenico na parlament, v kateri zahteva 140 milijonov za obrambo severovzhodne meje, Alp in alpskih dolin za zgradbo strateških železnic, 60 milijonov pa za obrambo obrežja in reorganizacijo pristanišč ob Adriji.

* Jezikovni skandal se nadaljuje. Pod tem naslovom piše celovski „Mir“: „Dne 14. t. m. se je odvetniku dr. Brejcu od deželnega kot trgovskega sodišča v Celovcu vrnila slovenska tožba, ki jo je imenom slovenskega trgovca vložil zoper laškega, v Beljaku stanujočega lesnega trgovca. No, Beljak spada v jezikovno mešan sodni okraj, česar tudi Nemci ne taje; vskjub temu je bila tožba zavrnjena, češ, da je uvedba ustne sporne razprave v tej vlogi neumestna (untunlich), ker od imenovanih strokovnjakov sodnikov-lajkov ni nobeden slovenskega jezika zmožen.“ — Sedaj je torej jasno: merodajna je le edino jezikovna zmožnost sodnikova, ne državni temeljni zakon, ne jezikovne naredbe, ne zdrava pamet. Podpisani je na tem famoznem sklepu nadsvetnik Schwentner. Seveda, Slovenec mora vedno na čelu marširati — proti Slovencem bratom! To je že stari slovenski greh. Proti sklepu se vložijo vse mogoče in dopustne pritožbe. Če postavimo naredbe niso zgolj humbug, slepilo za lahkovne Slovence, tedaj je gotovo, da nadsodišče te Schwentnerjeve najnovejše iznajdbe ne bo potratilo.“

* Ljubljanski župan Ivan Hribar se je z državnima poslancema dr. Kramarem in dr. Hlibovickim odpeljal v Petrograd. Povrne se v Ljubljano v torek 1. junija. — Iz Petrograda poročajo, da se delajo za sprejem slovenskih poslancev velike priprave. Kolodvor bo okrašen. Posebna deputacija se odpelje poslancem nasproti in jih bo spremljala do Petrograda. V deputaciji bo tudi general Volodimirov. Poslance sprejme tudi ministrski predsednik Stolipin; če jih sprejme tudi car Nikolaj, še ni gotovo.

* Südmarka je izdala nove kolke, ki se bodo rabili v prosep nemškega prodiranja v Rožu.

* Rauch v besnilu. Zdi se, da se je baron Rauch vrgel sedaj tudi na delavece na železnici. Kakor javljajo iz Zagreba, je bilo na progi Dugoselo—Sesvete kraj Zagreba odpuščenih iz službe 16 hrvaških delavcev. Baron Rauch je uprizoril gonjo tudi na člane dijaškega štrajkovskega odbora. Samo smola je, da jih ne more napti. Pač, enega so vendar zalotili poleg že zaprtega filozofa Vernica. Ta drugi je tehnik Milan Valetič. Seveda se je Rauch zopet le osmešil, in hrvaški listi brijejo le norce iz tega operetnega bana. Pravijo n. pr., da se sedaj — ko se že nihče neče vpisati na vseučilišče — vpiše... Rauch sam, da morda bodo predavali o uporabljanju nesposobnih sredstev po nesposobnem subjektu. O vnebovpijočem slučaju z oficialom Ježičem, ki ga je Rauch vrgel na cesto z družino vred po tri-

desetletnem službovanju, poročajo hrvaški listi, da se je to zgodilo brez preiskave, ne da bi ga bili pozvali na odgovor. Se več, Ježič je hudo bolan in je prošil za trimesečen dopust na podlagi zdravniškega izpričevala. Namesto dopusta mu je prišel dekret, da je odpuščen iz službe. To je torej slučaj uprav infernalne nasilnosti in brezvestnosti.

* Volilna reforma. Iz Budimpešte poročajo: Minister Andrássy bo na Mezőfyjevo interpelacijo glede volilne reforme odgovoril v sredo na popoldanski seji ter izjavil, da pride volilna reforma na red v jesenskem zasedanju, in sicer kakor ena prvih zakonskih načrtov.

* Klerikaleci si hočejo pridobiti moč nad vseučiliščem s pomočjo nahujskanih kmetov, kakor se je pokazalo v Gradcu. Svobodomiselnemu dijaštvu nastopa odločno proti klerikalnim nakanam. Tudi slov. svobodomiselnemu dijaštvu je govorilo jasno besedo. Za Gradcem so se takoj pojavili nemiri v Inomestu, ki so jih izzvali klerikalni dijaki. Ako bi Wurmund začel zopet predavati, hočejo nagnati nad vseučilišče na tisoče kmetov, kmete mislijo nahujskati tudi k demonstracijam pred dunajskim vseučiliščem. — V parlamentu so se pograbili nemški naprednjaki in klerikaleci zaradi slučajev v Gradcu. Nemške napredne stranke se nekako sramujejo svojih klerikalnih zaveznikov, ali v boju proti Slovanom se že najdejo zopet v objemu. — Za avtonomijo in zakonito zajamčeno svobodo vseučilišč se mora zavzeti vsak razsoden človek. Tu bi morala vlada napraviti odločen korak. Ali kako, ko je pa tako klerikalna!

* Sienkiewicz obsojen. Na Dunaju se je vršila porotna obravnava zaradi razžaljenja časti potom tiska proti pisatelju Henriku Sienkiewiczu na tožbo petih rusinskih dijakov. Tožba se je tikala članka Sienkiewiczovega, objavljenega v nekem dunajskem časopisu. V istem članku „Björnsonu v odgovor“ je trdil Sienkiewicz: „V zaporu, kamor so utaknili maloruske dijake za nekoliko dni, so isti uprizorili gladostrajk... z vinom in biftekom.“ Petiorica maloruskih dijakov, ki se je udeležila znanega gladostrajka, je za to tožila Sienkiewicz. Zaradi verdikta porotnikov je bil neprijetni Sienkiewicz obsojen na 300 kron globe, ozir. 30 dni zapora. Maloruski dijaki so brzojavili Björnsonu: „Resnica je zmagala, ljudski sodniki so obsojili Sienkiewicza.“

* Ameriško atlantsko brodovje. Morinarski odsek je izdelal načrte atlantskega brodovja, ki se še pomnoži, ko dokonča svojo pot okolo sveta brodovje, ki križari v Tihem morju. Atlantsko brodovje bo imelo tri linijske ladje, ki pripadajo najmodernejšim ladjam ameriške mornarice, dve oklopni križarici, tri križarice, dve topničarski in dve ogledovalni križarici.

* Trozveza proti Japoncem? V Londonu govore o trozvezi med Anglijo, oziroma Avstralijo in Kanado ter severoameriški proti prodiranju Kitajcev in Japoncev v tihomorskih pokrajinah. Anglija baje komaj čaka povoda, da bi zvezo z Japoncem odpovedala.

* Kazenska razprava zaradi veleizdaje v Cetinju. V ponedeljek 25. t. m. so pričeli na Cetinju kazensko razpravo zaradi veleizdaje, s katero obtožuje vlada bivšega ministra Tomanoviča, narodno in demokratsko stranko, storjeno z anarhističkim komplotom proti življenju kneza Nikole ter proti knežji hiši, ki vlada v Črni gori.

* Zakon o volilni reformi istrski je zadobil cesarsko sankejo. To smo že poročali. Danes pridodajamo še, do potrjenje zakona za občinske volitve v Pulju in za uvedenje državne policije istotam pride nekoliko pozneje, ker se treba še dogovoriti z ministrom za finance zaradi dotičnega stroška za nove redarje. Ti morajo biti pripravljani za službo že tedaj, ko bo ta zakon potrjen.

* Vseslovanski kongres. „Česko-Slovenska kor.“ javlja, da bodo tudi Poljaki ki sodelovali na vseslovanskem kongresu. Ruski general Volodimirov je bil teh dni v Garšavi in Krakovu in je nagovoril poljske politike na ta korak.

* Novi jezikovni zakon za Dalmacijo. Z Dunaja poročajo, da je osrednja vlada odobrila novi jezikovni zakon za Dalmacijo, ki ga je predložilo dalmatinsko namestništvo.

* Slovanofilsko gibanje v Rusiji. V petrograjskih krogih se vse čimbolj širi ideja slovanstva. Tako so nedavno v Petrogradu osnovali „Društvo slovenske solidarnosti“. Na čelu tega društva je znani Miljutin. Društvo ustanovi podružnice po vseh slovenskih deželah.

* Papež in duhovniška podporni društva na Francoskem. Iz Rima javljajo: V nekem pismu, naslovljenem na francoske kardinale, je papež izjavil, da vzlic svoji želji, da bi francoski duhovščini prihranil novih žrtev, ne more privoliti v ustanovitve avtoriziranih medsebojnih duhovniških podpornih društev.

* Za Poljake v Poznanju. „Kujer Lwowski“ poroča, da je knez Lubomirski kupil od dedičev pokojnega veleindustrijalca Viljema Schmidta veliko posestvo v Brodyju za 5 milijonov kron. To posestvo se — kakor pravi omenjeni list — parcelira za poznanjske Poljake.

* Ženska volilna pravica na Angleškem. Angleški ministrski predsednik Asquith je sprejel več poslancev, ki so ga prošili, naj se na Angleškem uvede volilna pra-

vica tudi za ženske. Asquith je obljubil, da bo izkušal tej želji ugoditi.

* Največji proračun na svetu ima Angleška. V minoletem letu je bilo prebitka skoro 5 mil. šterl. lir, to je okoli 60 mil. K: tega leta bo prebitek malo manjši. Angleška troši za vojaštvo in mornarico (večinoma za to zadnjo) v mirovnem času okoli 60 milij. šter. lir, za vojne z Buri se je trošilo dvakrat toliko in še več. Za pošto in brzojave okoli 17 mil. lir, za vlado in kraljevo rodovino okoli 32 mil. lir, za druge svrhe ostalo vsoto 50 do 60 mil. šter. lir. Lansko leto je bilo prihoda 155 mil. lir; največ dobiva država od carine (na blago, ki prihaja od zunaj) potem od užitnine, davka na tvornice itd.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Tov. Janko Likar iz Ljubljane, za maj 2 K; Prva dolenska posojilnica v Metliki 100 K; skupaj 102 K; zadnjič izkazanih 2393-88 K; doslej darovanih 2495-88 K.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: vesela družba v Kapljivasi pri g. Vodetu 5 K z geslom: „Pomagajmo učiteljstvu graditi dom!“ Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so darovali: tov. Fran Rošker iz Loke pri Žusmu; tov. Emilija Gerkmán iz Mengša; tov. Lovro Letnar iz Mengša za l. 1907. in 1908. Bog plati!

„Domačega ognjišča“ 5. številka je izšla s prav zanimivo vsebino.

Posnemanja vredno. Goriški okrajni šolski svet je naročil za vse šole v okraju „Domače ognjišče“.

Prošnja. Za „Domače ognjišče“ se oglašajo še vedno novi naročniki. Kdor je dobil 1. številko na ogled, pa ni postal naročnik, ga prosimo, da jo blagovoli vrni.

Teorija in praksa. Berite sobotnega „Slovenca“! Tam je sedaj tov. Gangl doma!

Osebnosti na Kranjskem. Suplentinja na dvorazrednici v St. Petru pri Novem mestu, Marija Grobovska, je postala provizorična na istem mestu. Zaradi bolezni je stopil iz službe Vincencij Jurman v Kuželju. Nadomešča ga upokojeni učitelj Maks Ivanetič.

Osebnosti na Štajerskem. Za učiteljico na III. dekluško ljudsko šolo v Mariboru pride M. Klemenčičeva iz Brucka na Muri, na dekluško šolo v Šmarje pa učiteljica Ivana Špančičeva iz St. Vidu pri Planini. Učiteljici v Prihovi, Nataliji Krečevi se je dovolilo, da se sme omožiti z ondotnim nadučiteljem Lovrom Serajnikom.

Umrl je pri Sv. Lenartu v Slov. gor. upokojeni nadučitelj tov. J. Zirngast, 64 let star. R. i. p.

Umrla je v brežiški župniji na Kranjskem minoli teden Prešernova nečakinja Marijana Gromova. Živela je kot desetletno dekle šest mesecev pri pesniku v Kranju.

Ekskurendno šolo otvorijo v Šokadu pri Gornjem gradu. Otroci, ki so imeli do Gornjega grada po 2 uri in več hoda, bodo imeli do ekskurendne šole le po pol do ene ure hoda.

Za nadučiteljsko službo pri Svetem Duhu v Halozah je prosilo pet učiteljev, a mesto je razpisano še enkrat. Zakaj? Najbrž zato, ker ni bilo med prosilci renegata. Prosilci bi morali pravzaprav dobiti odškodnino za kolke od dež. šol. sveta. Najbrž so iztaknili kje kakega nemčurskega kandidata za to mesto. Kaj bo sčasoma? Nadučiteljska mesta bodo zasedena z renegati, naši poslanci pa se med seboj grizejo, namesto da bi se zedinili proti skupnemu sovragu!

82.000 učencev in učenk vseh dunajskih ljudskih šol se je dne 21. t. m. poklonilo cesarju v Schönbrunn, da mu izrazijo svojo ljubezen in spoštovanje ter častitajo k vladarski šestdesetletnici. Otroci so peli, nakerati so predevali pesmi, drugi telovadili itd. Cesar je bil jako zadovoljen. — Onevestilo se je 220 otrok.

Velike počitnice na ljudskih šolah v Sp. in Z. Poljskavi ter na Orešnjevku na Štajerskem so se preložile na čas od 1. septembra do 1. novembra.

Sirov napad na učitelja. V St. Janžu pri Spodnjem Dravogradu na Štajerskem je bil tamošnji nadučitelj na cesti pred šolo napaden od stranke, ki se upira poslati svojega že v 9. letu se nahajajočega otroka v šolo in je bila nedavno kaznovana od okr. šol. sveta s prav občutno denarno globo. Upornež se je hotel maščevati na skrajno sirov način, da je skočil iz gostilnice s steklenico v roki za nadučiteljem in ga na cesti hotel udariti po glavi. Z zavedo se bavi sodnija v Slovenjgradu. — Omiľujemo tam službujočega tovariša, ki je že dlje časa na želoču opasno bolan, a vkljub temu poučuje. — Baje so bili enaki izbruhi sovraštva napram učiteljstvu in šoli pod prejšnjim vodstvom na dnevnem redu. Krive so bile temu prej vladajoče, prav škandalozne razmere na šoli, največ pa gotovo ta vragova

pijača — žganje — ki se ga razmerno mnogo popije.

Škofa Flappa izžvižgali. V Labinju so škofa Flappa, ko je prišel tja na kanonično vizitacijo, izžvižgali. Žvižgali in kričali so, pa ne morda Slovani, ampak — Lah. Malce čudno je moralo biti Flappu pri srečanju, njemu, velikemu Lahu, ki je toliko storil za Lahe proti Slovanom!

Iz Slov. gorice nam pišejo: Neki učitelj, s l. sept. t. l. nadučitelj na Kranjskem, nekje pri L. se v družbi koleg kaj rad ponasa s svojim naprednim mišljenjem; kaj rad tudi zabavlja čez „farje“ — seve tako, da ti ne zvedo. To pa ga nikakor ne moti, da si pri njih izposoje denar — oziroma jim proda pobotnico, čeravno bi mu to uslugo storili iz srca radi njegovi kolegi! Svoje napredno mišljenje je sedaj zopet pokazal na čuden način. Mežnar se je namreč udeležil potovanja v Lurd, in kakor menda tudi drugod, ima ta ob nedeljah službo javnega oznanjevalca — publikatorja. Ker torej mežnarja sedaj dve nedelji ni bilo doma, smo slišali po rani in pozni službi božji iz okna mežnarje nežni glas učitelja, kako je ljubim faranom oznanjeval, da je od sedaj naprej 9 jajec za 21 kr., kam se naj neso piščanci naprodaj itd. Zakaj neki je prevzel ta posel učitelj, ko bi vendar zanj bil ravno tako sposoben farovski hlapec ali tisti mladenič, ki zastopa mežnarja? Bržkone, da kaže svoje napredno mišljenje! Če bo ta gospod kot nadučitelj na Kranjskem nadaljeval, kar je začel kot učitelj na Štajerskem, sme biti „Slomškova zveza“ vesela, ker dobi enega več v svojo sredo!

Iz Selega na Gorenjskem poročajo: Na Rudnem je padel Sletni Luka Megušar v apneni jamo Lovrenca Eržena, v kateri so apno gasili, in se tako opekeli, da najbrž ne bo okrevljal. Pazite na otroke!

Za spisovatelje slovenskih učnih knjig. Deželni odbor kranjski je v svoji seji dne 13. aprila sklenil, da se spisovateljem slovenskih učnih knjig nagrade od deželnega odbora ne bodo nakazovale več po sedanem načinu. Spisovatelj kake slovenske učne knjige ima temveč v bodoče, ako reflektuje na kako podporo, a probirani tekst, preden ga da v privatno založbo, poslati deželnemu odboru, ki bo potrebno ukrenil ter se prizadel za to, da dobi spisovatelj primerno nagrado. Klerikalni deželni odbor si torej lasti tudi zmožnost, cenzurirati knjige.

Službe. Na enorazrednih ljudskih šolah v Ledinah in na Vojskem je mesto učitelja-voditelja, na štirirazrednici v Cerknici 1 mesto učitelja in 1 mesto učiteljice stalno popolniti. Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo do 21. junija 1908 c. k. okr. šol. svetu v Logatcu. — V postojnskem šolskem okraju se razpisujejo sledeča učna mesta v stalno nameščenje: a) nadučiteljsko mesto v Vrbovem; b) mesto učitelja-voditelja na enorazrednicah v Koritnicah, Lozah, na Suhorju, Vrabčah in Colu; c) 1 mesto učitelja in 1 mesto učiteljice na štirirazrednici v Knežaku in po 1 mesto učiteljice na dvorazrednicah v Trnju in Studnem. Pravilno opremljene prošnje do 21. junija 1908 c. k. okr. šol. svetu v Postojni.

Zahvala. Pedagoško društvo v Krškem je priredilo v zvezi z Brežiško-sevniškimi učni. društvom 9. maja koncert v prid „Učiteljskemu konviktu“. Gmotni uspeh koncerta je bil naravnost sijajen. Poslali smo konviktu 850 K, kar je za naše razmere pač mnogo. Prijetna dolžnost mi je, da se v imenu društvenega odbora najpresrečneje zahvaljujem v prvi vrsti vrlemu učiteljstvu, ki je tako požrtvovalno zbiralo prispevke in dobitke, gospodu Lavoslavu Ocvirku, ki je neumorno vadil petje in mojstrsko vodil koncert, gospej Kokotovi za krasno igranje na glasovirju — bila je to pač nedvomno najlepša točka v koncertu, — gđ. Šeligo za ljubki samospjev, gospej Romihovi, ki jo je na glasovirju spremljevala, tov. Drnovšku za prelepo violinsko točko in slednjič vsem pevčem in pevčkam, ki so tako pridno pohajali pevske vaje in se mnogoštevilno udeležili koncerta. Presrečna hvala vsakomur, učitelju ali neučitelju, ki je s čimerkoli pripomogel h krasnemu uspehu in tako prispeval k učiteljskemu ugledu. Krško, dne 18. maja 1908. Karel Humek, t. č. predsednik.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1390. Kranjsko. 119 1-1
Na dvorazrednicah v Beli cerkvi in v Hinjah se razpisujeta nadučiteljski službi v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim putem do 14. junija 1908. C. k. okr. šolski svet v Rudolfovo, dne 16. maja 1908.

Št. 752. 120-1

V litjskem okraju se razpisujejo s tem voditeljska in učna mesta na enorazrednicah na Sv. Gori, St. Lambertu, Polniku in Preiglanju in učno mesto na petrazrednici v Zagorju in štirirazrednici v Višnji gori za moške prosilce v stalno oziroma začasno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim putem do 20. junija 1908. Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnodržavnim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo. C. k. okrajni šolski svet v Litiji, dne 20. maja 1908.

St. 860.

118 1-1

V polit. okraju Celje se sledeče učiteljske službe v popolniti s pričetkom zimskega tečaja 1908/9 razpišejo:

Na ljudskih šolah v Dramljah, v Slivnici in pri Sv. Stefanu po eno mesto učiteljice; na ljudski šoli v Braslovčah mesto učitelja in na enorazrednici pri Sv. Miklavžu nad Laškimi trgom mesto šolskega vodje.

Te šole so v II. krajnem razredu. Pravilno opremljene prošnje je postavnim službenim potom vložiti do 20. junija 1908 pri dotičnih krajnih šolskih svetih. Celje, dne 18. maja 1908.

Listnica uredništva.

A. P. v N., v Kranj, Postojno, Ribnico, Ljubljano: Zaradi večerajšega praznika smo zaključili list že v sredo. Zategadelj pridejo Vaši spisi šele prihodnjič.

Poslano.*)

Gospod Ivan Kaukler!

Dne 16. julija 1908 si na tem mestu javno zahvalil č. g. župnika pri Sv. Benediktu v Slov. goricah in g. Lončarica v Ptujju za njihovo uspešno delovanje v svrhu saniranja nevdržnih šolskih razmer Tvojemu vodstvu izrečenih šol.

Kdo pa bo zdaj saniral tamošnje do skrajnosti neznosne razmere in kdo jih je zdaj provzročil? Ubogo podrejeno učiteljstvo! Sv. Lenart v Slov. gor., 29. maja 1908.

I. Kopic, nadučitelj.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Učiteljska tiskarna

se priporoča šolskim vodstvom za tisk

letnih poročil

Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih štampiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štampilje za datum, vsakovrstni klišaji, mo-50 nogrami itd. itd. 52 18

Ceniki gratis in franko.

Genovnik zastoj in poštine prosto. Največja in najbogatejša tvorniška zaloga priznana pravih švicarskih

Union-ur

katerih tvornic delničar sem in edini zastopnik za vso Kranjsko, ter zastopnik ur Schaffhausen, Klassig in Glashütte.

Velika zaloga zlatnine, srebrnine in dragocenih kamnov, kakor blaga od srebra in kinasrebra

Fr. Čuden

urar in trgovec v Ljubljani

Prešernove ulice

nasproti frančiškanskemu samostanu.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane. Odjemalne knjižice po raznih cenah. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli, citre, kitare in tamburice. — Štampilje, pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — Dopisnice, umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejših do najfinjših. — Albumi za slike, dopisnice in poezije. — Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. — Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — Priznano dobro blago. Solidna in točna postrežba. 5 52-35

Slovenski, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

Narodna knjigarna

12 52-80

v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

zdržena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učiteljstvu za dobavljenje vseh

knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

BRATA EBERL

tovarna oljnatih barv, laka in firneža v Ljubljani, Miklošičeve ulice 6 nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi njihovo priznano najboljši, črni, medli 19 52-22

lak za šolske table.

VERONIKA KENDA

v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu svojo veliko zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pisemeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiro peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov. 14 52-39

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov.

Odlikovana

Prva kranj. tvornica klavirjev

Ljubljana, Hilserjeve ulice št. 5

blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samoigralne

za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje. 28 52-17

Največja tvornica na jugu Avstrije

Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.